

HMS

HITNA MEDICINSKA SLUŽBA

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA HITNU MEDICINU

AKCIJA!

PROGRAM JAVNO DOSTUPNE
RANE DEFIBRILACIJE

POKRENI SRCE - SPASI ŽIVOT

*Potpisan je sporazum o suradnji u provedbi
programa edukacije iz pružanja
prve pomoći i javno dostupne
rane defibrilacije*

3.000 HITNJAKA PROSLAVILO
DAN HITNE
MEDICINSKE SLUŽBE

SADRŽAJ

JOSEPH EPSTEIN
HITNA MEDICINA SUŠTINSKA JE MEDICINSKA SPECIJALNOST 4

PROGRAM JAVNO DOSTUPNE RANE DEFIBRILACIJE
"POKRENI SRCE - SPASI ŽIVOT" 6

VAŽNOST SINERGIJE IZVANBOLNIČKOG I
BOLNIČKOG HITNOG PRIJEMA..... 10

OTVORENI ODJELI HITNE MEDICINE U BJELOVARU I KARLOVCU..... 10

2. REGIONALNI SASTANAK ZAVODA ZA HITNU MEDICINU..... 11

119 GODINA HITNE MEDICINE U OPATIJI..... 12

LJUBLJANA
HELIPORT ĆE SKRATITI VRIJEME ZBRINJAVANJA ŽIVOTNO UGROŽENIH..... 12

ZBRINJAVANJE PIROTEHNIČARA - POKAZNA VJEŽBA..... 14

TEMA BROJA

GOTOVO 3.000 HITNJAKA PRVI PUT SLUŽBENO PROSLAVILO SVOJ DAN 16

MARIJAN BAŠIĆ
U POSLU HITNJAKA NAUČITE KONTROLIRATI EMOCIJE..... 20

SUSTAVNA EDUKACIJA - TEMELJ USPJEŠNOSTI HITNE MEDICINE..... 22

BERISLAV BANEK
RAD U HITNOJ LAKŠI JE UZ PLANINARSTVO..... 26

U SUSTAVU HITNE MEDICINE 2.822 ZAPOSLENIKA..... 29

UVODNIK

Dragi čitatelji,

Ponosni smo i zadovoljni što je pred vama prvi broj časopisa Hitna medicinska služba, pokrenut u sklopu uspješne provedbe reorganizacije hitne medicinske službe. Teme ovog časopisa u prvom su redu namijenjene zdravstvenim radnicima koji sudjeluju u pružanju hitne medicinske skrbi na području Republike Hrvatske kako bi se povezali te razmijenili iskustva, nove ideje i tehnologije koje se primjenjuju u svakodnevnoj praksi s ciljem unaprjeđenja kvalitete pružanja hitne medicinske skrbi.

Tema ovog broja je Nacionalni dan hitne medicinske službe koji smo, zahvaljujući jednoglasnoj odluci Hrvatskog sabora, prvi put službeno obilježili 30. travnja ove godine. Kolika je važnost ove odluke vi najbolje razumijete jer svakodnevno podnosite teret odgovornosti za ljudske živote. Pored humanosti i hrabrosti koje pokazujete na terenu vi svojim svakodnevnim radom pokazujete i ljubav i strast prema ovom zahtjevnom poslu. Na tome vam hvala i dopustite mi da vam još jednom čestitam Dan hitne medicinske službe!

U ovom broju bavimo se programom javno dostupne rane defibrilacije "Pokreni srce-spasi život" kojeg je pokrenulo Ministarstvo zdravlja u suradnji s Hrvatskim zavodom za hitnu medicinu i Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo. Cilj programa je povećati preživljavanje i smanjiti invalidnost u slučajevima hitnih stanja i ugroženosti života te upoznati građane s učestalosti srčanog zastoja i s postupcima pružanja prve pomoći, oživljavanja i upotrebe automatskih vanjskih defibrilatora kao i širenje njihove mreže.

U Europi iznenadni srčani zastoj godišnje pogađa oko 400 tisuća ljudi. Stopa preživljavanja je ispod 10 posto, no uz ranu defibrilaciju, prelazi 50 posto. Prema procjenama iznenadni srčani zastoj godišnje uzrokuje smrt kod 9 tisuća naših sugrađana. Može se dogoditi bilo kome i bilo gdje. Zato je važno osvijestiti da su u slučaju iznenadnog srčanog zastoja za preživljavanje presudne minute, a one su u rukama svih nas. U sklopu programa "Pokreni srce-spasi život" na javnim površinama bit će postavljeno 150 automatskih vanjskih defibrilatora, a edukacijom će građani postati značajna karika u lancu zbrinjavanja do dolaska hitne medicinske službe. Njihovo pravovremeno, odgovorno i kompetentno djelovanje uvelike će utjecati na smanjenje stope smrtnosti u slučaju iznenadnog srčanog zastoja.

Vođeni idejom povezivanja djelatnika zaposlenih u sustavu hitne medicinske službe, pripremili smo za vas i niz drugih članaka o edukacijama, istraživanjima te novostima iz područja hitne medicine. Nadam se da ćete pronaći nešto zanimljivo te da će vam ovi članci pomoći u suočavanju s izazovima našeg teškog, ali plemenitog posla.

Sretno.
Maja Grba-Bujević

AUSTRALSKI STRUČNJACI HITNE MEDICINE U KOPRIVNICI

JOSEPH EPSTEIN:

HITNA MEDICINA S MEDICINSKA SPECI

ODRŽAN 1. SIMPOZIJ HITNE MEDICINE S MEĐUNARODNIM SUDJELOVANJEM

“Hitna medicina suštinska je medicinska specijalnost” rekao je profesor Joseph Epstein iz australske bolnice Western u Melbourneu na 1. simpoziju hitne medicine s međunarodnim sudjelovanjem koji se u travnju održao u Koprivnici. Gostovanje ovog eminentnog stručnjaka iznimne karijere u Hrvatskoj velik je događaj za medicinsku zajednicu.

Okupljeni zdravstveni djelatnici imali su priliku čuti Epsteinovo predavanje o izazovima specijalizacije iz hitne medicine u 21. stoljeću u okviru kojeg je govorio o važnosti istraživanja, globalizacije i etike u bolničkim odjelima hitne medicine. Ovaj pionir bolničke hitne medicine svoje je izlaganje potkrijepio zanimljivim primjerima iz karijere. Njegova ko-

legica, liječnica iz melbournske bolnice Sunshine Ruth Hew, osvrnula se na program istraživanja u Joseph Epstein Centre for Emergency Medicine Research. Izrazit naglasak stavila je na analizu plinova u arterijskoj venskoj krvi te procjenu težine kod djece u odjelu hitne medicine.

AUSTRALSKI MENTORI

Navedeni australski predavači bili su domaćini djelatnicima Opće bolnice “Dr. Tomislav Bardek” tijekom njihove edukacije 2003. godine kada je započela reforma zdravstvenog sustava. Koprivnički Odjel hitne medicine tako je najstariji među ukupno devet odjela hitne medicine koliko ih trenutno imamo u Hrvatskoj te je upravo povodom njegova rođendana

“Povećan broj pacijenata i složenost medicinske skrbi nameće nužnost definiranja rada u odjelima hitne medicine diljem Hrvatske

HITNA MEDICINSKA SLUŽBA

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA HITNU MEDICINU

Simpozij održan u Koprivnici. S desetogodišnjim iskustvom rada okupljene je upoznala predstojnica Jedinice samostalne djelatnosti hitne medicine i predsjednica Organizacijskog odbora Simpozija Gordana Slavetić, dr. med. spec.

Povećan broj pacijenata i složenost medicinske skrbi nameće nužnost definiranja rada u odjelima hitne medicine diljem Hrvatske. Voditeljica koprivničke Jedinice samostalne djelatnosti hitne medicine Marina Friščić, dipl. med. techn. prisutne je zato upoznala s edukacijama iz procesa trijaže koje provodi Hrvatski zavod za hitnu medicinu. Proces trijaže osigurava ispravnu i pravodobnu procjenu svih pacijenata te određuje

medicinu i Koprivničko-križevačke županije. Zato ne čudi da su upravo ministar zdravlja prof. dr. sc. Rajko Ostojić, dr. med. i ravnateljica Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu prim. mr. Maja Grba-Bujević, dr. med. okupljenima objasnili zašto će odjeli hitne medicine, koji se grade, objedinjavaju i opremaju u sklopu projekta reorganizacije hitne medicinske službe u Hrvatskoj, osigurati visok standard i kvalitetnije zbrinjavanje pacijenata.

GRAĐANI KOPRIVNICE NAUČILI POSTUPAK OŽIVLJAVANJA

U sklopu Simpozija zamjenik ministra zdravlja prim. mr. sc. Marijan Cesarik

UŠTINSKA JE JALNOST

redosljed njihova zbrinjavanja. Analizu kvalitete trijaže u Općoj bolnici "Dr. Tomislav Bardek" pripremile su Marina Friščić i Gordana Slavetić.

SIMPOZIJ PODRŽAO I MINISTAR ZDRAVLJA

Na Simpoziju je riječi bilo i o dijagnostičkim metodama koje omogućuju učinkovitu terapijsku intervenciju te postaju imperativ u zbrinjavanju pacijenata unutar odjela hitne medicine. Da ultrazvučna dijagnostika u rukama specijalista hitne medicine postaje vrijedan alat okupljeni su se uvjerali tijekom radionice liječnika Gregora Prosenca iz mariborskog Centra za hitnu medicinsku pomoć i Tihane Pomoravec iz karlovačkog Odjela hitne medicine.

1. simpozij hitne medicine s međunarodnim sudjelovanjem održan je pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravlja, Hrvatskog zavoda za hitnu

je u Koprivnici promovirao preventivne programe u zdravstvu. Time je Ministarstvo zdravlja nastavilo javnozdravstvenu kampanju "Za zdravlje. Danas.", a građani Koprivnice upoznali su se s programom javno dostupne rane defibrilacije "Pokreni srce-spasi život" te s Nacionalnim programima prevencije raka dojke, debelog crijeva i vrata maternice.

Najduži red i najveći interes među prolaznicima, mladima i onima malo starijima, privukla je mogućnost da sami pokušaju izvesti vanjsku masažu srca i umjetno disanje te pravilno pružiti prvu pomoć uz uporabu automatskog vanjskog defibrilatora. Instrukcije za oživljavanje, ali i upute kako prepoznati znakove srčanog zastoja građanima Koprivnice dali su djelatnici Zavoda za hitnu medicinu Koprivničko-križevačke županije. Dvodnevni Simpozij organiziran je kako bi se djelatnici bolničke hitne

Ministar zdravlja prof. dr. sc. Rajko Ostojić, dr. med. i ravnateljica Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu prim. mr. Maja Grba-Bujević, dr. med. okupljenima su objasnili zašto će odjeli hitne medicine, koji se grade, objedinjavaju i opremaju u sklopu projekta reorganizacije hitne medicinske službe u Hrvatskoj, osigurati visok standard i kvalitetnije zbrinjavanje pacijenata.

medicine upoznali sa suvremenim medicinskim postupcima. Naime, pristup zbrinjavanju hitnih pacijenta promijenio se uslijed brzog razvoja kliničkih i znanstvenih aspekata hitne medicine. Upravo stoga je 1. simpozij hitne medicine zamišljen kao poveznica svih djelatnika koji sudjeluju u pružanju hitne medicinske skrbi te kao prilika za razmjenu iskustva, novih ideja i tehnologija koje se primjenjuju u svakodnevnoj praksi s ciljem unaprjeđenja kvalitete pružanja bolničke hitne medicinske usluge. ■

PROGRAM JAVNO DOSTUPNE RANE DEFIBRILACIJE

"POKRENI SRCE -

JAVNO DOSTUPNI AUTOMATSKI VANJSKI DEFIBRILATORI
SPAŠAVAT ĆE ŽIVOTE NA ULICI

Sporazum o suradnji u provedbi programa edukacije iz pružanja prve pomoći i javno dostupne rane defibrilacije pod nazivom "Pokreni srce-spasi život" potpisala su u siječnju četiri ministra, ministar zdravlja Rajko Ostojić, obrane Ante Kotromanović, unutarnjih poslova Ranko Ostojić te pomorstva, prometa i infrastrukture Siniša Hajdaš Dončić. Njime je dogovoreno da će Ministarstvo zdravlja, u suradnji s Hrvatskim zavodom za hitnu medicinu i Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, u razdoblju od 2013. do 2015. godine provoditi edukaciju djelatnika policije, pripadnika Oružanih snaga, zaposlenika željeznica,

zračnih luka i drugih djelatnika koji su svakodnevno u doticaju s velikim brojem ljudi. Provedba edukacije iz napredne prve pomoći s MUP-om već je dogovorena budući da su policajci ti koji na mjesto događaja dolaze prvi, tzv. "first responder". Edukacija uključuje postupak u hitnim slučajevima, oživljavanje, postupak sa stranim tijelom u dišnom putu, zaustavljanje krvarenja, zbrinjavanje ozljeda, imobilizaciju i primjenu AVD-a. Tijekom edukacije u sklopu programa "Pokreni srce-spasi život" polaznici će naučiti kako prepoznati znakove srčanog zastoja i pravilno pružiti prvu pomoć uz uporabu AVD-a.

Sporazum su potpisala četiri ministra, ministar zdravlja Rajko Ostojić, obrane Ante Kotromanović, unutarnjih poslova Ranko Ostojić te pomorstva, prometa i infrastrukture Siniša Hajdaš Dončić

- SPASI ŽIVOT"

Program javno dostupne rane defibrilacije "Pokreni srce-spasi život" predviđa postavljanje 150 automatskih vanjskih defibrilatora na mjesta dostupna javnosti, primjerice kolodvore, stadione, zračne luke i trgovačke centre, te edukaciju laika za njihovo korištenje

JEDNOSTAVNI ZA RUKOVANJE

Uređaj omogućava da se u slučaju iznenadnog zastoja srca pomogne i prije dolaska hitne medicinske službe. Pomoć mogu pružiti i laici bez medicinskog znanja te tako spasiti život u sudbonosnim minutama do dolaska hitne medicinske službe. Prijenosni automatski vanjski defibrilator jednostavan je za rukovanje, sam procjenjuje srčani ritam te na hrvatskom jeziku daje upute za daljnje postupanje. Uputu da se isporuču električni šok, AVD će dati isključivo kada prepozna određene aritmije koje uzrokuju iznenadni srčani zastoj. Prednost ovog uređaja

leži u činjenici da njegovo korištenje nije rezervirano za zdravstvene djelatnike već za laike. Brojne su studije pokazale da su AVD-i dovoljno jednostavni i sigurni uređaji te da se njima može koristiti bilo tko, čak i dijete starije od sedam godina. Educirani laik u ni u kojem slučaju ne može hotimice ili nehotice nauditi nekome korištenjem AVD-a.

ZA PREŽIVLJAVANJE SU PRESUDNE MINUTE

Većina građana poistovjećuje iznenadni srčani zastoj sa srčanim udarom iako je riječ o dva različita stanja. Srčani udar rezultat je dje-

Prijenosni automatski vanjski defibrilator jednostavan je za rukovanje, sam procjenjuje srčani ritam te na hrvatskom jeziku daje upute za daljnje postupanje

lomičnog ili potpuno blokirano protoka krvi kroz srčani mišić. Takvo stanje ne nastaje iznenada i najčešće može biti praćeno s boli u prsima, nemirom, nedostatkom zraka, trncima u rukama, znojenjem. S druge strane, iznenadnom srčanom zastoju ne prethode upozoravajući simptomi. Za razliku od srčanog udara kada srce "pumpa" krv, prilikom iznenadnog srčanog zastoja srce ne "pumpa" krv, nije učinkovito i treperi zbog čega osoba gubi svijest, prestaje disati i nema pulsa, a uslijed nedostatka kisika u 3 do 5 minuta nastaje trajno oštećenje mozga i smrt.

PROGRAM SE TEMELJI NA:

- Deklaraciji Europskog parlamenta o uspostavljanju europskog tjedna svijesti srčanom zastoju,
- Preporukama Europskog društva za kardiologiju i Europskog vijeća za reanimatologiju za korištenje automatskih vanjskih defibrilatora u Europi,
- Nacionalnoj strategiji razvoja zdravstva RH 2012.-2020.

Ministarstvo zdravlja prepoznalo je važnost i snagu europske Deklaracije te su navedene preporuke ugrađene u **“Nacionalnu strategiju razvoja zdravstva 2012.-2020.”**

NOVOSTI

PROGRAM JAVNO DOSTUPNE RANE DEFIBRILACIJE PROVOĐIT ĆE SE KROZ SLJEDEĆE AKTIVNOSTI:

JAVNO-ZDRAVSTVENO PROSVJEĆIVANJE

Javno-zdravstvenim aktivnostima i mjerama potrebno je senzibilizirati i osvijestiti širu javnost i određene ciljane skupine o važnosti rane defibrilacije i važnosti edukacije za provođenje osnovnih mjera oživljavanja života uz korištenje AVD-a. Jedna od aktivnosti uključivala bi uspostavljanje tjedna svijesti o srčanom zastoju sukladno Deklaraciji Europskog parlamenta.

IZVRŠITELJI:

Ministarstvo zdravlja RH, Hrvatski zavod za javno zdravstvo sa županijskim zavodima za javno zdravstvo u suradnji s vladinim i nevladinim organizacijama (Hrvatski Crveni križ, udruge građana, stručne udruge) i medijima

DONOŠENJE PRAVNIH PROPISA

Za uspješnu provedbu programa javno dostupne rane defibrilacije u RH potrebno je donijeti odgovarajući zakonski okvir. Potrebno je osigurati prilagodbu zakonodavstva koje će laike u slučaju dobrovoljnog pružanja prve pomoći i oživljavanja AVD-om osloboditi od odgovornosti, sukladno Deklaraciji Europskog parlamenta. Također, potrebno je donijeti pravilnik o provođenju programa javno dostupne rane defibrilacije kojim će se zakonski definirati uvjeti za postavljanje AVD-a na javnim mjestima kao i njihovo korištenje, zatim obavezne edukacije za provođenje osnovnih mjera održavanja života uz upotrebu AVD-a te uvjeti za sustav kontrole kvalitete.

IZVRŠITELJI:

Ministarstvo zdravlja RH, Hrvatski zavod za hitnu medicinu

IZRADA PROGRAMA EDUKACIJE

Hrvatski zavod za hitnu medicinu izradit će nacionalni obvezni program edukacije za provođenje postupaka oživljavanja uz upotrebu AVD-a. Nacionalni program edukacije će se izraditi na temelju međunarodnih kriterija i stručne prakse. Obveznom edukacijom laici će naučiti prepoznati srčani zastoj, pružiti prvu pomoć uz uporabu AVD-a, pozvati hitnu službu na broj 194 te se upoznati s telefonskim uputama koje će im dati medicinski dispečer. Temeljni program edukacije može biti prilagođen određenim ciljanim skupinama edukacijom za postupke napredne prve pomoći.

IZVRŠITELJI:

Hrvatski zavod za hitnu medicinu

U Europi svake godine oko 400.000 ljudi doživi iznenadni srčani zastoj, a procjenjuje se da od 100 ljudi srčani zastoj danas preživi manje od 10. Jedino brzom intervencijom, unutar 3 do 5 minuta, povećava se mogućnost preživljavanja za više od 50 posto. Nažalost, nijedna hitna medicinska služba u svijetu - koliko god dobro organizirana bila - ne može u svim slučajevima unutar 3 minute doći do osobe koja je doživjela iznenadni srčani zastoj. Upravo stoga mnoge europske zemlje uvele su program edukacije laika koji bi "kupili" vrijeme nesrećenima do dolaska hitne službe. Provedbom programa "Pokreni srce - spasi život" namjera je povećati preživljavanje i omogućiti da iznenadni zastoj srca preživi 50

od 100 osoba. U Hrvatskoj ih godišnje preživi 900 a moglo bi, prema svjetskim iskustvima, preživjeti 4.500 osoba. Bolesti srca na drugom su mjestu po smrtnosti u Hrvatskoj, a toj neslavnoj statistici značajno pridonose i iznenadne smrti zbog srčanog zastoja. Iznenadni zastoj srca može se dogoditi bilo kome pa i sportašima te mladim i zdravim osobama. Prema podacima Hrvatskog kardiološkog društva, od iznenadnog zastoja srca godišnje umre 9.000 ljudi, odnosno svakog sata jedna osoba. Građane je stoga važno upoznati s postupcima pružanja prve pomoći, oživljavanja i upotrebe automatskih vanjskih defibrilatora, kako bi bili u stanju prepoznati hitna stanja i pravodobno pružiti pomoć. ■

POLAZNICI OBUKE: MORAMO ZNATI KAKO

Trenutno u mreži AVD-a u Hrvatskoj imamo 102 prijenosna defibrilatora izvan zdravstvenog sustava koja se nalaze na 30 različitih lokacija. Najviše AVD-a, njih 25, posjeduju Hrvatske autoceste, slijede Hrvatska gorska služba spašavanja i hoteli "Sunčani Hvar" s 11 te autocesta Rijeka-Zagreb s šest uređaja. Jedan uređaj nalazi se i u Ministarstvu zdravlja, koji je, kao nositelj projekta "Pokreni srce-spasi život" svoje djelatnike poslao na obuku u Hrvatski zavod za hitnu medicinu. Prenosimo vam neke od dojмова polaznika:

"Dosad se nisam susrela s automatskim vanjskim defibrilatorom, niti sam bila u prilici spasiti nekom život", rekla nam je **Anita Šimun** koja radi kao viši sanitarni inspektor u Ministarstvu zdravlja. Anita smatra da je edukacija interesantna, no, upozorava, za izvedbu pružanja pomoći potrebna je i dobra fizička spremnost!

Voditeljica Službe za primarnu zdravstvenu zaštitu **Sanja Predavec**, dr. med., veoma je zadovoljna i teorijskim i praktičnim dijelom edukacije. "Mislim da bih svaki građanin Hrvatske trebao proći edukaciju, ali i obnavljati već usvojene vještine" drži doktorica Predavec.

MEĐURESORNA SURADNJA

Sporazumom između ministarstva zdravlja, obrane, unutarnjih poslova te pomorstva, prometa i infrastrukture potaknut ćemo uključivanje i educiranje što većeg broja laika u službama čiji su djelatnici izloženi situacijama u kojima se može dogoditi iznenadni srčani zastoj. Međuresornom suradnjom s pojedinim subjektima moguća je i proširena suradnja, primjerice s policijskim službenicima. U okviru projekta "Obuka policijskih djelatnika za postupke napredne prve pomoći" educirat će ih se da kompetentno i kvalitetno pruže prvu pomoć na mjestu intervencija prije dolaska hitne medicinske službe. U daljnjoj provedbi Programa moguće je dogovoriti međuresornu suradnju i s drugim subjektima sukladno organizacijskim mogućnostima.

IZVRŠITELJI:

Ministarstvo zdravlja RH, Ministarstvo unutarnjih poslova RH, Ministarstvo obrane RH, Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture RH, Hrvatski zavod za hitnu medicinu i dr.

KONTROLA KVALITETE I EVALUACIJA PROGRAMA

Programom će se pratiti i evaluirati pokazatelji sustava kvalitete sukladno međunarodno prepoznatim i preporučenim kriterijima. Sustavno prikupljanje podataka vođenjem potrebnih registara radi osiguranja povratnih informacija te sustavni stručni i tehnički nadzor osigurat će upravljanje kvalitetom u okviru Programa.

IZVRŠITELJI:

Hrvatski zavod za hitnu medicinu, Hrvatski zavod za javno zdravstvo

EDUKACIJA LAIKA

Znanje i vještine oživljavanja uz primjenu AVD-a daju laiku samopouzdanje i spremnost da pruži pomoć i time priliku da spasi život nepoznatoj ili voljenoj osobi. Hrvatski zavod za hitnu medicinu definirat će plan edukacije za djelatnike Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva obrane.

IZVRŠITELJI:

Hrvatski zavod za hitnu medicinu sa županijskim zavodima za hitnu medicinu u suradnji s organizacijama civilnog društva (Hrvatski Crveni križ, Hrvatski liječnički zbor, udruge građana, studenti medicine, studenti sestrištva i drugi)

DEFINIRANJE UVJETA POSTAVLJANJA AVD-a I IZGRADNJA MREŽE AVD-a

Projektom će se utvrditi kriteriji uspostave mreže AVD-a, razraditi projekcija mjesta postavljanja AVD-a i prioritetnih mjesta postavljanja te osigurati mehanizmi praćenja sukladno dobroj praksi zemalja koje takve programe provode te preporukama svjetskih stručnih organizacija. Postavljanje AVD-a predviđa se u pravilu na mjestima gdje se očekuje povremeno ili trajno okupljanje većeg broja građana kao što su kolodvori, aerodromi, stadioni ili veliki trgovački centri. Svi AVD-i u mreži moraju biti registrirani i moraju se osigurati mehanizmi praćenja dinamike mreže.

IZVRŠITELJI:

Hrvatski zavod za hitnu medicinu sa županijskim zavodima za hitnu medicinu

POMOĆI JEDNI DRUGIMA

Inženjer zaštite na radu i sigurnosti **Franjo Vrkljan** susreo se s pružanjem prve pomoći čak dva puta. Prvi put pomogao je svojem, tada jednogodišnjem, djetetu koje se gušilo dok je u drugom slučaju ostao pribran ugledavši čovjeka koji se uslijed srčanog udara srušio na pod. Tada je viknuo supruzi da pozove Hitnu, no nakon edukacije zna što treba napraviti u slučaju iznenadnog srčanog zastoja. "Ono što nisam znao dosad, sada znam. U svakom slučaju stekao sam sigurnost u svoje vještine i u aparat koji je jednostavan za rukovanje i kaže ti sve što trebaš učiniti kako bi pomogao osobi u nevolji", zaključuje Franjo Vrkljan.

S iznenadnim srčanim zastojem više puta se susrela **Marija Koštal**, dr. med., viša sanitarna inspektorica, dok je radila kao liječnica. Ipak, ovo joj je prvi susret s automatskim vanjskim defibrilatorom koji je opisala riječima: "Odlično, zadovoljna sam edukacijom! Uporaba AVD-a je jednostavna, a i dobar je feeling potvrditi da ono što radiš, radiš ispravno." Smatra da s postupcima pružanja prve pomoći, oživljavanjem i korištenjem AVD-a treba upoznati što širi krug ljudi, jer kako je istaknula: "Ne živimo u američkom filmu, ovo je naša stvarnost i moramo znati kako pomoći jedni drugima."

PROGRAMOM "POKRENI SRCE - SPASI ŽIVOT" HRVATSKA PRATI SVJETSKE TRENDOVE

Pokušaja uspostave programa javno dostupne defibrilacije dosada je bilo u mnogim europskim zemljama. Nažalost, AVD programi tek su djelomično implementirani u europskim zemljama. Razlog tomu je, prije svega, nedostatak informiranosti i svijesti građana o važnosti rane defibrilacije, ali i zakonodavni aspekti laičkog provođenja defibrilacije. Upravo stoga, a na temelju epidemioloških i znanstvenih činjenica, Europski parlament je 14. lipnja 2012. donio Deklaraciju o uspostavljanju europskog tjedna svijesti o srčanom zastoju kojom se Europska komisija, Vijeće Europe i sve države članice pozivaju da:

- potaknu donošenje programa za primjenu AVD-a na javnim mjestima i izobrazbu laika,
- prilagode nacionalna zakonodavstva s ciljem olakšanja provođenja postupaka oživljavanja i defibrilacije laicima,
- sustavno prikupljaju podatke radi osiguranja povratne informacije i upravljanja kvalitetom u okviru svakog programa,
- proglase tjedan svijesti o srčanom zastoju s ciljem podizanja svijesti i razine obrazovanja šire javnosti, liječnika i zdravstvenih radnika,
- donesu i provode nacionalne strategije za jednakost pristupa visokokvalitetnim postupcima oživljavanja,
- donesu zakonodavstvo koje će osobama koje dobrovoljno pružaju prvu pomoć u slučajevima vezanim uz hitna stanja srca predvidjeti oslobađanje od odgovornosti.

VAŽNOST SINERGIJE IZVANBOLNIČKOG I BOLNIČKOG HITNOG PRIJEMA

Ravnateljica HZHM-a s glavnim sestrama
odjela za hitnu medicinu

Osnivanje odjela hitne medicine u punom je zamađu te se ravnateljica Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu (HZHM-a) prim. mr. Maja Grba-Bujević, dr. med. sastala s glavnim sestrama odjela hitne medicine kliničkih bolnica Dubrava i Sveti Duh, kliničkih bolničkih centara Sestre milosrdnice i Zagreb, zatim općih bolnica Bjelovar, "Dr. Tomislav Bardek" Koprivnica, Karlovac i Zabok te Županijske bolnice Čakovec.

Glavne sestre upoznale su se s djelokrugom rada i nadležnostima HZHM-a, nakon čega su razgovarali o trenutnom stanju, funkcionalnosti i edukaciji djelatnika u njihovim matičnim odjelima hitne medicine. Primarius Maja Grba-Bujević istaknula je važnost sinergijskog djelovanja izvanbolničkog i bolničkog prijema hitnog pacijenta te dodala da je ovaj sastanak korak k evolutivnom partnerstvu utemeljenom na zajedničkim interesima i trajnom dijalogu.

U sklopu razvoja programa konzultacija i suradnje HZHM je za sve djelatnike odjela hitne medicine navedenih bolnica osigurao priručnik *Trijaža u odjelu hitne medicine* i DVD *Hitni medicinski postupci u odjelu hitne medicine*. ■

OTVORENI ODJELI HITNE MEDICINE U BJELOVARU I KARLOVCU

Odjeli hitne medicine otvoreni su u općim bolnicama Bjelovar i Karlovac. Novi ustrojstveni odjeli će zaprimati, pregledavati, dijagnosticirati i liječiti pacijente s hitnim stanjima. To znači da pacijenti neće više šetati od odjela do odjela već će sve pretrage obavljati i hitnu medicinsku skrb dobivati na jednom mjestu.

U sklopu oba izgrađena odjela nalazi se trijaža, moderna dijagnostika, reanimacijska dvorana, hitna operacijska dvorana te uređen i opremljen prostor za smještaj i nadzor akutnih i subakutnih pacijenata. Odjeli su opremljeni najmodernijom opremom, poput anestezioloških aparata, rendgena s mobilnim dijelom, monitora za praćenje životnih funkcija, EKG aparata i mobilnih ultrazvučnih uređaja, vrijednih 3,6 milijuna kuna za što je financijska sredstva osiguralo Ministarstvo zdravlja uz pomoć

zajma Svjetske banke. Zajedno s uređenjem prostora bjelovarski bolnički odjel hitne medicine vrijedan je 5,4 milijuna kuna, dok je u karlovački investirano 4,3 milijuna kuna.

HITNI PRIJEMI - BUDUĆNOST BOLNICA

Odjeli hitne medicine budućnost su bolnica 21. stoljeća te će sa suvremenom opremom i hitnim pacijentom u središtu interesa svih specijalista i dijagnostike u bolnici osigurati puno bržu pomoć i omogućiti snižavanje morbiditeta, invaliditeta i mortaliteta, smatra ministar zdravlja prof. dr. sc. Rajko Ostojić koji je otvorio oba hitna prijema. Ravnateljica Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu prim. mr. Maja Grba-Bujević, dr. med. drži da bez kvalitetnog ljudskog kadra odjeli hitne medicine neće biti u potpunosti

NAJAVA

U RUJNU MEDITERANSKI KONGRES HITNE MEDICINE

7. Mediteranski kongres hitne medicine održati će se od 8. do 11. rujna 2013. u Marseilleu u organizaciji Europskog društva za hitnu medicinu (EuSEM), Francuskog društva za hitnu medicinu (SFMU) i Američke akademije za hitnu medicinu (AAEM). Više o Kongresu pronađite na memc2013.org.

HITNA MEDICINSKA SLUŽBA

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA HITNU MEDICINU

Pacijenti će hitnu medicinsku skrb dobivati na jednom mjestu

funkcionalni zbog čega Zavod provodi edukaciju djelatnika tih odjela. Glavni cilj edukacije je savladavanje procesa trijaže kojim se osigurava ispravna i pravodobna procjena svih pacijenata te određuje redoslijed njihova zbrinjavanja. Sustav rada temeljen na čekanju u redu zamijenit će se organiziranim trijažnim pristupom pacijentu u svim akutnim bolnicama što će rezultirati kvalitetnijim upravljanjem i boljim kliničkim rezultatima, naglašava doktorica Grba- Bujević.

Provedbom uspješne reorganizacije hitne medicinske službe do kraja 2013. godine u punoj funkciji bit će 21 odjel hitne medicine. U Hrvatskoj trenutno imamo devet takvih odjela, a u tijeku je nabava opreme za odjele hitne medicine 12 bolnica koje su u procesu prostornog uređenja ovih novih ustrojstvenih odjela. ■

2. REGIONALNI SASTANAK ZAVODA ZA HITNU MEDICINU

Na skupu u Slavenskom Brodu istaknuta važnost potrebe pravilnog ispunjavanja medicinske dokumentacije

Medicinska dokumentacija u djelatnosti izvanbolničke hitne medicinske službe i njezini pravni aspekti bili su središnja tema 2. regionalnog sastanka zavoda za hitnu medicinu koji je u Slavenskom Brodu okupio ravnatelje, njihove zamjenike i pomoćnike, medicinske voditelje te pravnike Zavoda za hitnu medicinu Brodsko-posavske, Osječko-baranjske, Požeško-slavonske, Virovitičko-podravске i Vukovarsko-srijemske županije.

Medicinska dokumentacija je dokument o zdravstvenom stanju pacijenta koji omogućava postavljanje dijagnoze i odabir načina liječenja te je dokaz slijeda provedenih postupaka. Mnogobrojni su razlozi potrebe pravilnog ispunjavanja medicinske dokumentacije jer, naglasila je pomoćnica ravnateljice Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu Branka Tomljanović, dr. med. "sve što nije dokumentirano nije ni učinjeno". Ona je temelj zdravstveno statističkih izvješća, indikator kvalitete rada, služi za praćenje troškova liječenja, ali i kao baza podataka za znanstvena istraživanja – izjavila je doktorica Tomljanović.

SURADNJA I DIJALOG NUŽNI

S pravnim aspektima vođenja medicinske dokumentacije, poput prava pacijenta na uvid u svoju medicinsku dokumentaciju, ali i na pravo trećih osoba na uvid u medicinsku dokumentaciju, zatim s propisima kojima se uređuje dužnost vođenja, sadržaj i čuvanje tajnosti podataka medicinske dokumentacije, kao i s posljedicama nepridržavanja navedenih dužnosti, prisutne su upoznali viši stručni savjetnik za pravne poslove Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu Vedran Drljača, dipl. iur. te ravnateljica Zavoda za hitnu medicinu Varaždinske županije Jasminka Begić, dipl. iur.

Bliska suradnja i otvoreni dijalog županija u regiji nužni su kako bi se pacijentima pružila što kvalitetnija hitna medicinska usluga, a ovaj sastanak nastavak je aktivnosti Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu u tom smjeru. Podsjetimo, isti sadržaj predstavljen je i na 1. regionalnom sastanku zavoda za hitnu medicinu održanom u Bjelovaru krajem prošle godine. ■

REGIJA

HELIPORT ĆE SKRATITI VRIJEME ZBRINJAVANJA ŽIVOTNO UGROŽENIH

UKC Ljubljana dobila heliport

Na ravnom platou krova ljubljanskog Univerzitetnog kliničkog centra otvoren je heliport čijim korištenjem će se vrijeme prijevoza životno ugroženog pacijenta smanjiti za 15 minuta. Heliport je otvorio slovenski ministar zdravlja Tomaž Gantar te istaknuo da će on omogućiti "bolju i funkcionalniju povezanost ne samo cijele Slovenije, već i susjednih država, s našim središnjim zdravstvenim ustanovama u svim hitnim slučajevima poput traume, prijevoza novorođenčadi u inkubatorima te pacijenata iz drugih bolnica". Platforma heliporta, izgrađenog u okviru projekta renoviranja Dijagnostičko-terapeutske službe (DTS), postavljena je na čeličnu podlogu montiranu na krovu DTS-a i ima promjer 34 metra. Komunikacijski je izravno povezan s hitnim prijemom UKC-a Ljubljana. Platforma se tijekom zime grije, a opremljena je s dva požarna aparata te s automatskim sustavom za gašenje.

SNIJEG ONEMOGUĆIO SLIJETANJE HELIKOPTERA

Na otvaranju heliporta, snijeg je onemogućio slijetanje helikoptera. Voditelj hitne medicinske službe UKC-a Ljubljana Andrej Fink ističe da u takvim uvjetima, kao i u vremenskim neprilikama poput niske naoblake, magle i jakog vjetrova, helikopter ne može poletjeti. Srećom, nastavio je Fink, takvi slučajevi nisu česti, a i zanemarivi su u usporedbi da izgradnjom heliporta Hitna ima tim "viška" koji će zbrinjavati hitne pacijente na terenu. Na hitan prijem UKC-a Ljubljana hitnim zračnim medicinskim prijevozom godišnje stigne 500 do 600 pacijenta, naglasio je ravnatelj UKC-a Ljubljana Simon Vrhnec te dodao da će heliport značajno poboljšati kvalitetu i skratiti vrijeme zbrinjavanja životno ugroženih pacijenata koji su se do sada, nakon slijetanja helikoptera na cestu Roški, vozilom za hitne intervencije prevozili na liječenje u UKC Ljubljana.

Otvaranju heliporta prisustvovali su i pomoćnik ministra zdravlja mr. Luka Vončina te ravnateljica Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu prim. mr. Maja Grba-Bujević, dr. med. ■

119 GODINA HITNE MEDICINE U OPATIJI

Dan županijskog zavoda i 119. obljetnica obavljanja djelatnosti hitne medicine na području Primorsko-goranske županije proslavljeni su na svečanoj sjednici stručnog vijeća Zavoda za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije. Upravo je u Opatiji 14. siječnja 1894. godine osnovana prva hitna služba u Hrvatskoj, a kako je izjavio prvi čovjek županijskog Zavoda Davor Vukobrat, dr. med. ovim svečanim skupom željelo se oteti zaboravu datum njezina osnivanja. Prva takva služba u svijetu ustanovljena je u Beču 1882. godine, a njezin osnivač barun dr. Jaromir von Mundy je, kao česti posjetitelj Opatije, pomogao u realiziranju opatijske hitne službe. Svečanost je u opatijskoj Villi Antonio okupila niz uzvanika od predsjednika Skupštine Primorsko-goranske županije Inga Kamenara i pročelnice

Upravnog odjela za zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb Đulije Malatestinić, preko gradonačelnika Opatije Ive Dujmicića do ravnateljice Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu prim. mr. Maje Grba-Bujević, dr. med. i njezine pomoćnice za kvalitetu zdravstvene zaštite i nadzor Branke Tomljanović, dr. med.

POHVALNA ODLUČNOST U PROVEDBI PROGRAMA

"Uspješnom reorganizacijom hitne medicinske službe opatijska Hitna medicinska pomoć postala je dio Zavoda za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije čiji je ravnatelj odlučan u namjeri učinkovite provedbe niza važnih programa koji su neophodni za dugoročan uspjeh te zadovoljstvo pacijenata i medicinskih djelatnika", rekla je prim. mr.

PRVA POMOĆ - POČETAK ZBRINJAVANJA

Hrvatski Crveni križ organizirao je stručni skup "Prva pomoć - početak zbrinjavanja ozlijeđene ili naglo oboljele osobe" na kojemu je gostovala ravnateljica Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu prim. mr. Maja Grba-Bujević, dr. med.

Stručni skup bio je posvećen ozljedama u prometnim nesrećama, a namijenjen je liječnicima. Riječ je o usavršavanju doktora medicine za predavače prve pomoći kako bi se postigla kvalitetnija edukacija građana Republike Hrvatske te kako bi se povećala razina njihove spremnosti za pružanje prve pomoći u svakodnevnom životu. Ovom prigodom primarius Maja Grba-Bujević pozvala je Hrvatski Crveni križ da se uključi u projekt Ministarstva zdravlja "Pokreni srce - spasi život". Ovaj projekt predviđa postavljanje 150 automatskih vanjskih defibrilatora na mjesta dostupna javnosti, primjerice kolodvore, stadione, zračne luke i trgovačke centre, te edukaciju laika za njihovo korištenje. ■

HITNA MEDICINSKA SLUŽBA

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA HITNU MEDICINU

U Opatiji je 1894. godine utemeljena prva hitna služba u Hrvatskoj

Maja Grba-Bujević, dr. med. čestitajući svima ove važne obljetnice. Ista-knula je i niz uspjeha županijskog Zavoda, poput implementiranja novog programa prijavno-dojavne jedinice, zatim je pohvalila educirane i snažno motivirane djelatnike te njihove napore da unatoč zahtjevnom terenu - priobalju, bogato razvedenoj obali s otocima i brdovitom Gorskom Kotaru – zbrinu hitnog pacijenta u okviru "zlatnog sata" sukladno europskim standardima.

Ravnatelj Zavoda za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije zahvalio je svim djelatnicima- liječnicima, medicinskim sestrama i tehničarima, vozačima i djelatnicima prijavno-dojavne jedinice na nesebičnom i predanom radu. Slikovito je dodao da je hitna medicinska služba na području Primorsko-goranske županije

prije reorganizacije bila "drugoligaška momčad", dok je sada "prvoligaška koji bilježi česte pobjede". Cilj im nije, nastavio je doktor Vukobrat, "samo igrati na prvoligaškoj razini, nego i biti prvi u ligi, što je teško jer imamo snažnu konkurenciju 21 županijske organizacije hitne medicine". Svoje vještine i stručnu osposobljenost djelatnici Zavoda za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije uzvanicima su demonstrirali na pokaznoj vježbi zbrinjavanja pacijenta sa srčanim zastojem.

Ovom prigodom uručene su i zahvalnice Zavoda za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije za poseban doprinos u radu, a ove godine primili su ih Grad Čabar, Područni ured za zaštitu i spašavanje Rijeka, Primorsko-goranska županija te Hrvatski zavod za hitnu medicinu. ■

KOMENTAR

HITNA MEDICINSKA SLUŽBA – CIVILIZACIJA LJUBAVI

Kada sam pozvana da sastavim komentar za prvi broj časopisa "Hitna medicinska služba" prvo sam se upitala je li primjereno da pored tako velikog broja liječnika te medicinskih sestara i tehničara pravica govori o hitnoj medicini? Upitala sam se i hoću li riječima moći opisati vrijednosti, znanja, motivaciju i izniman trud kojim djelatnici hitne medicine svakodnevno obavljaju ovaj težak posao?

U povijesno osnivanje ustanova hitne medicine krenula sam kao "primus inter pares" u Zavodu za hitnu medicinu Zadarske županije tijekom 2011. godine. Je li vrijeme za osnivanje još jedne specijalizirane zdravstvene djelatnosti bilo povoljno? Nažalost, nije. Pratila su nas nepovoljne okolnosti budući da je cjelokupni zdravstveni sustav opterećen teškom ekonomskom situacijom. Krenuli smo u promjene u vremenu kada se zdravstveni radnici smatraju opterećenjem za državni proračun te kada se rapidno smanjuje broj zaposlenih u sustavu.

Zadaća rukovoditelja mladih ustanova bila je ući u financijske tijekove i osigurati rad i funkcioniranje ustanova hitne medicine. U njezinom izvršavanju činilo nam se da su sva sredstva rezervirana te da za nas nema mjesta ni u državnom proračunu ali ni u lokalnoj i regionalnoj samoupravi. Činilo nam se da zajednica, javnost, pacijenti i lokalna samouprava ne prepoznaju važnost hitne medicine. Upravo zato silno smo se trudili i još uvijek se trudimo pronaći svoje mjesto u zdravstvenom sustavu. Iako svakodnevno s dužnosti odlaze pročelnici u županijama, ravnatelji, zamjenici za struku i glavne sestre nismo odustali od nauma da pacijentima pružimo kvalitetniju i bržu hitnu medicinsku uslugu.

Takav sustav hitne medicine gradimo. Maketu za gradnju izradila je prim. mr. Maja Grba-Bujević, dr. med. s timom stručnjaka koji su u ovaj projekt dali velik dio sebe, svojih znanja, umijeća i iskustva, ali i ljubavi prema nesebičnom spašavanju ljudskih života. Maketu smo, s više ili manje uspjeha, preslikali na naše lokalne sredine i mreža hitne medicine uspješno je zaživjela. Osim dobre organizacije, tu su i naši djelatnici koji stručno obavljaju human posao. Oni ostavljaju trag u vremenu. Oni su civilizacija ljubavi.

Časopis "Hitna medicinska služba" logičan je nastavak želje za rastom i razvojem hitne medicine. Zato želim da traje.

Ravnateljica Zavoda za hitnu medicinu Zadarske županije
Davorka Krnčević, dipl. iur.

JA OZLIJEĐENIH I NAGLO OBOLJELIH

ZBRINJAVANJE PIROTEHNIČARA - POKAZNA VJEŽBA

ODRŽANO 10. MEĐUNARODNO SAVJETOVANJE O RAZMINIRANJU

Ravnateljica Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu prim. mr. Maja Grba-Bujević, dr. med. i njezina pomoćnica za kvalitetu zdravstvene zaštite i nadzor Branka Tomljanović, dr. med. sudjelovale su na jubilarnom, desetom po redu Međunarodnom stručnom savjetovanju "Humanitarno razminiranje 2013." koje se, u organizaciji Hrvatskog centra za razminiranje i HCR-Centra za testiranje, razvoj i obuku, održalo u Šibeniku.

Ovogodišnje savjetovanje, koje je okupilo predstavnike iz 88 zemalja, otvorio je predsjednik Ivo Josipović koji je tom prigodom istaknuo kako "nema uspješnog razvoja nijedne zemlje na svijetu, ako svoje područje nije očistila od mina". Tijekom trodnevnog rada, osim brojnih izlaganja orijentiranih znanju, vještinama i sigurnosti u humanitarnom razminiranju, sudionici su mogli razgledati niz strojeva i opreme koja se koristi pri razminiranju. Kako izgleda zbrinjavanje pirotehničara s ozljedama potkoljenice i lica zadobivenih u eksploziji, sudionici skupa imali su priliku vidjeti na poligonu Gaj kod Skradina. Vježbu su izveli djelatnici Zavoda za hitnu medicinu Karlovačke županije, Danijela Barić, dr. med., Krešimir Pajtak, med. teh. i Vedran Salopek, vozač. Korak po korak u spomenutoj vježbi, od eksplozije, preko pružanja prve pomoći ozlijeđenom kolegi pirotehničaru i iznošenju na sigurno područje, te intervenciji hitnog medicinskog tima i konačno, prijevozom u najbližu bolnicu, okupljenima je pojasnila doktorica Tomljanović. Tim hitne medicinske službe bio je pozvan kao poseban gost Hrvatskog centra za razminiranje. ■

RAB: INTERNA EDUKACIJA

Liječnici, medicinske sestre i vozači ispostava Rab, Mali Lošinj i Cres Zavoda za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije su na dvodnevnoj edukaciji obnovili znanja hitnih medicinskih postupaka. Riječ je o internoj edukaciji koju su vodili instruktori Zavoda Nina Čikeš, dr. med., Senka Kajčić, dr. med., Ileana Lulić, dr. med., i glavni medicinski tehničar Zavoda Milan Lazarević, bacc.med.techn.

Djelatnici ispostava tako su obnovili znanja o naprednim postupcima oživljavanja, opstrukciji dišnog puta, oksigenoterapiji, sigurnoj uporabi defibrilatora te brzom pregledu traumatološkog pacijenta, imobilizaciji kralježnice i zdjelice, skidanju zaštitne kacige, uporabi prsluka za imobilizaciju i izvlačenje. Kako bi bili sigurni u svoja znanja i vještine vježbali su i po realnim scenarijima zbrinjavanja ozlijeđene osobe te zbrinjavanja osobe sa srčanim zastojem. Polaznici tečaja su, doznajemo iz Zavoda za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije, ove edukacije ocijenili s najvišim ocjenama, te izrazili želju da ovakvih tečajeva bude čim više. ■

OKUČANI: I NAJMLAĐI NAUČILI KADA ZVATI HITNU

Kako pravilno reagirati u, za život, kritičnim situacijama učelnike prvih i drugih razreda Osnovne škole Okučani poučili su djelatnici Zavoda za hitnu medicinu Brodsko-posavske županije. Učenicima je objašnjeno koje im opasnosti prijetu u igri, kućanstvu, na putu do škole, za vrijeme vožnje biciklom ili automobilom te kada pozvati hitnu službu, kao i što Hitna može učiniti za njih i njihove najbliže.

"Pokušali smo djelovati preventivno s ciljem da naši najmanji postanu svjesni mogućih opasnosti te da u skladu sa svojim godinama znaju pravilno reagirati", rekla nam je zamjenica ravnateljice Zavoda za hitnu medicinu Brodsko-posavske županije Branka Bardak koja se nada da će djeca novostečeno znanje prenijeti svojim obiteljima i time proširiti krug onih koji mogu i znaju pružiti pomoć kad je to najpotrebnije. Najmlađi građani Okučana sa zanimanjem su poslušali predavanja medicinskih sestara Anđelke Mandić i Kristine Čorić te medicinskog tehničara Mije Bakovića, a oduševile su ih interaktivne radionice poput zaustavljanja krvarenja iz nosa i okretanja unesrećenog u bočni položaj.

Za suradnju sa Županijskim zavodom zaslužna je ravnateljica Osnove škole Okučani Anka Posavec, a doktorica Bardak istaknula je da su djelatnici Hitne ovom edukacijom još jednom "postali svjesni svoje odgovornosti u spašavanju ljudskih života te potrebe za kontinuiranom edukacijom nas samih". ■

TEMA BROJA

DILJEM HRVATSKE PROSLAVLJEN NACIONALNI
DAN HITNE MEDICINSKE SLUŽBE

GOTOVO 3.000 HITNJAKA PROSLAVILO

“Spašavanje ljudskih života za nas nije nikakav herojski čin već posao koji zahtjeva visok stupanj odgovornosti, kritičnosti i odlučnosti kako bi što brže izišli na intervenciju i što kvalitetnije zbrinuli hitnog pacijenta” rekla je ravnateljica Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu prim. mr. Maja Grba-Bujević, dr. med. koja je prvo službeno obilježavanje Nacionalnog dana hitne medicinske službe provela u Zadru odakle je svim hitnjacima čestitala Dan Hitne

PRVI PUT SLUŽBENO O SVOJ DAN

Svoj dan 30. travnja proslavilo je 2.822 djelatnika hitne medicinske službe koji, raspoređeni u 919 timova, godišnje obave više od milijun i pol intervencija. Kako bi svojim sugrađanima približili ovu iznimno odgovornu i tešku djelatnost te ih potaknuli da ispravnim postupcima pozivanja hitne službe doprinesu boljem zdravstvenom ishodu unesrećene ili oboljele osobe, djelatnici županijskih zavoda za hitnu medicinu izišli su na gradske trgove, otvorili svoja vrata svim zainteresiranim građanima te dijelili letke "Sve što trebate znati o hitnoj medicinskoj službi" u izdanju Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu.

POKAZNE VJEŽBE U ZADRU I IVANSKOJ

Mnogi građani Zadra iznenadili su se jurećem vozilu hitne medicinske službe koje je na Narodni trg stiglo spasiti život ozlijeđenom mladiću. Kada su uvidjeli da je riječ o pokaznoj vježbi pohrlili su do djelatnika Zavoda za hitnu medicinu Zadarske županije po niz praktičnih savjeta korisnih u slučajevima narušenog zdravlja ili života. "Pošla se ovog ne bih sjetila", rekla nam je jedna prolaznica nakon što je u spomenutom letku pročitala što treba reći medicinskom dispečeru koji zaprima hitan poziv.

Zvuk sirena s čak tri vozila za hitne medicinske intervencije svakako je zatekao stanovnike Ivanske gdje je Zavod za hitnu medicinu Bjelovarsko-bilogorske županije obilježio Nacionalni dan hitne medicinske službe pokaznom vježbom hitne intervencije u mjesnoj osnovnoj školi. U vježbi su sudjelovale ekipe hitne medicinske službe iz Bjelovara, Garešnice i Čazme, a intervencije su izvedene u realnom vremenu kako bi demonstrirali koliko hitnoj službi treba da stigne do Ivanske koja je podjednako udaljena od sva tri mjesta. Prvoj ekipi trebalo je 12 minuta da stigne do mjesta intervencije. To je prosjek koji je u skladu sa svjetskim standardima.

ČESTITKAMA SE PRIDRUŽILI I ŽUPANI

Pokaznom vježbom oživljavanja osobe s prestankom srčanog rada i disanja Zavod za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije pokušao je svoju djelatnost približiti sugrađanima na riječkom Jadranskom trgu. Zainteresirani su mogli, uz upute liječnice Ileana Lulić, medicinskog tehničara Milana Lazarevića te vozača Davora Iskru, naučiti kako pravilno izvesti vanjsku masažu srca i umjetno disanje. Predstavnicima Zavoda za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije, ravnatelju Davoru Vukobratu, dr. med. spec., njegovoj zamjenici Biserki Grbčić-Mikuličić, dr. med. spec. i pomoćnici za kontrolu kvalitete zdravstvene zaštite Jasni Janeš-Kovačević, dr. med. spec., ali svim djelatnicima, njihov dan čestitali su župan prof. dr. sc. Vidoje Vujić te pročelnica Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb doc. dr. sc. Đulija Malatestinić.

Zavod za hitnu medicinu Ličko-senjske županije jednako snažno je djelovao i u svom sjedištu u Gospiću gdje je na gradskom trgu informirao građane o organizaciji i radu Hitne, i u ispostavama. U Novalji i Senju educirali su djecu u školama i vrtićima, dok su na gradskim trgovima informirali građane o svom radu. U

HITNA MEDICINSKA SLUŽBA

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA HITNU MEDICINU

Korenici su obučili vatrogasce Nacionalnog parka "Plitvička jezera" postupcima prve pomoći, a na trgu u Otočcu su građane upoznali s organizacijom i djelokrugom svoga rada. U vinkovačkoj pješačkoj zoni djelatnici Zavoda za hitnu medicinu Vukovarsko-srijemske županije izveli su pokaznu vježbu zbrinjavanja ozlijeđene osobe uslijed pada s motora te građanima predstavili vozilo hitne službe. Zbog njihovog izuzetnog doprinosa županiji primio ih je i župan Božo Galić koji je tom prilikom istaknuo da će Županija i dalje pomagati rad i razvitak hitne medicinske službe.

GRAĐANI SAZNALI ZAŠTO JE HITNA BITNA

Na središnjem trgu u Čakovcu građani su mogli razgledati vozilo hitne medicinske službe te dobiti praktične savjete o načinima postupanja u različitim hitnim slučajevima, dok su u Sisku i Velikoj Gorici mogli vidjeti pokazne vježbe pružanja hitne medicinske skrbi ozlijeđenim osobama. S osnovnim zahtevima prve pomoći i samopomoći kao i uputama što činiti s unesrećenom ili oboljelim osobom do dolaska tima hitne medicinske službe upoznali su se građani Ivanca, Ludbrega, Novog Marofa i Varaždina. Građani Slatine i Virovitice razgledali su vozilo za hitne intervencije, a na niz pitanja Šibenčana strpljivo su odgovarali djelatnici Zavoda za hitnu medicinu Šibensko-kninske županije. Djelatnici županijskih zavoda Dubrovačko-neretvanske i Karlovačke županije u svojim su prostorima ugostili sve sugrađane koji se zanimaju za rad Hitne. Dan otvorenih vrata organiziran je i u Krapinsko-zagorskoj županiji. Građani su mogli razgledati vozilo i opremu potrebnu timu hitne medicinske službe te se upoznati s nekim postupcima pružanja prve pomoći. Podsjetimo, na inicijativu Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu Hrvatski sabor je jednoglasnom odlukom 30. travanj proglasio "Nacionalnim danom hitne medicinske službe". Obilježavanjem Dana hitne medicine nastoji se senzibilizirati javnost o važnosti i specifičnosti ove iznimno odgovorne i teške djelatnosti. Za sve djelatnike hitne medicinske službe koji dugi niz godina 30. travnja neslužbeno obilježavaju dan hitne medicinske službe ova odluka je znak podrške za nesebično i predano obavljanje ove zahtjevne javno zdravstvene djelatnosti. ■

KARIJERE

Marijan Bašić,
prvi magistar sestrinstva u
redovima Hitne medicinske
službe

Hrvatska hitna medicinska služba odnedavno se može pohvaliti da u svojim redovima ima i prvog magistra sestrinstva. On je Marijan Bašić i već 17 godina radi u sustavu hitne medicine u Slavonskom Brodu, službi za koju se vezao tijekom Domovinskog rata. Jedan je od autora priručnika *Protokoli zbrinjavanja u hitnoj medicinskoj pomoći*, a na edukacijama koje provodi Hrvatski zavod za hitnu medicinu u suradnji s Ministarstvom zdravlja vrijedan je instruktor. Također je i pripadnik Hrvatske gorske službe spašavanja gdje je ujedno i instruktor u postupcima pružanja prve pomoći. Marijan Bašić završio je i niz edukacija koje su mu sigurno pomogle u svakodnevnom suočavanju s izazovima ovog teškog posla, no povod za razgovor s Marijanom Bašićem upravo je završetak Sveučilišnog studija sestrinstva u Osijeku.

U POSLU HITN JAKA KONTROLIRATI EMC

Koliko dugo radite u hitnoj medicinskoj službi (HMS-i)?

U hitnoj službi zaposlen sam 17 godina. Prije dolaska u Hitnu medicinsku pomoć Slavonski Brod radio sam u Kliničkoj bolnici "Sestre milosrdnice" na hitnom prijemu službe za unutarnje bolesti. Dakle, ukupno me 22 godine intenzivno vežu za Hitnu.

Svakodnevno na terenu spašavate ljudske živote. To je iznimno težak i odgovoran posao. Kako ste se na njega odlučili?

Odluka je bila laka. Moram priznati da me u dobroj mjeri u tom pogledu usmjerio boravak u Domovinskom ratu. Volim raditi dinamične poslove

i volim raditi nešto što je mjerljivo, gdje se jasno vidi rezultat. Kada radite reanimaciju ili ste uspješni ili niste, dakle rezultat je vrlo brzo vidljiv.

Kako izgleda Vaš radni dan?

Dan u timu HMS-a je izuzetno dinamičan. Ujutro pregled i popunjavanje opreme, provjera ispravnosti

“Kada godinama radite u ovoj službi naučite kontrolirati emocije. No, nikada ih ne naučite ugasi. Da je to moguće bili bismo roboti.”

HITNA MEDICINSKA SLUŽBA

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA HITNU MEDICINU

jednostavno nema vremena za komentiranje intervencija nego odmah idemo na sljedeću.

Koliko u prosjeku hitnih intervencija dnevno obavite?

Broj intervencija ovisi o danu. Nema pravila ali obično je to između 10 i 15 intervencija u toku smjene.

Možete li izdvojiti neku intervenciju?

Ne bih izdvajao pojedine intervencije. No posebne su sve one nakon kojih se čovjek osjeća dobro, a osjeća se dobro kada je posao dobro odrađen. Kada godinama radite u ovoj službi naučite kontrolirati emocije. No, nikada ih ne naučite ugasi. Da je to moguće bili bismo roboti.

Često su intervencije u zgradama bez lifta te je pacijenta potrebno nositi do vozila što podrazumijeva da su hitnjaci u dobroj tjelesnoj kondiciji? Kako Vi održavate kondiciju?

Pokušavam na više načina održati kondiciju. Najčešće je to igranje malog nogometa, kuglanje te rekreativno trčanje. Ponekad je zbog obaveza teško sve to uskladiti, ali trudim se.

Uspješnom reformom hitne medicinske službe osiguran je standard pružanja hitne medicinske skrbi na cijelom području RH, pa tako i u Vašoj županiji. Možete li navesti pomake nastale njezinom implementacijom?

Pomaci su brojni. Od nabavke opreme, vozila do dobro napravljene mreže. No ono što se meni čini najvažnije je sustavan proces edukacije ljudi. Ljudi su najvažniji dio sustava. Možete imati opremu kakvu hoćete, ali ako nema kvalitetnih ljudi sve to vam ne vrijedi. Kvalitetnom edukacijom podiže se kvaliteta rada. A samo kvalitetnim radom možemo postići uvažavanje drugih.

Nedavno ste diplomirali na Sveučilišnom studiju Sestrinstva Medicinskog fakulteta Osijek, ujedno ste prvi magistar sestrinstva hitne medicinske službe u RH - čestitamo! Možete li nam reći par riječi o fakultetu?

Kada sam pohađao Studij sestrinstva već su počele priče o mogućem nastavku studiranja na sveučilišnom studiju. Svakako sam želio biti dio te prve generacije i izuzetno sam ponosan na to. Kako se već desetak godina bavim edukacijom na različite načine nastavak studiranja je bio logičan slijed. Medicinski fakultet u Osijeku je prepoznao potrebe sustava a isto tako i potrebe studenata.

Koja je tema vašeg diplomskog rada?

Tema diplomskog rada je "Utjecaj alternativnih metoda zbrinjavanja dišnog puta na ishod liječenja vitalno ugroženog bolesnika u izvanbolničkim uvjetima." Općenito, postoji jako malo istraživanja na području izvanbolničke hitne službe pa sam, evo, napravio mali korak da to popravim. Zahvaljujem se mentoru i kolegama na podršci.

Koja ste nova znanja usvojili na studiju Sestrinstva i koliko Vam ona mogu pomoći u poslu koji obavljate?

Iako sam program studija sestrinstva nije usko povezan s poslom koji obavljam studij nam pomaže da dobijemo potrebnu širinu. Na taj način možemo sagledati sustav u cijelosti, a ne samo pojedine segmente. Vrlo je važno to što spoznajemo važnost znanstveno istraživačkog rada koji je u izvanbolničkoj hitnoj službi, a posebno u sestrinstvu, bio zanemaren. Odluke koje donosimo, moraju biti temeljene na znanju, na istraživanju, a ne isključivo na iskustvu. Jedna naša profesorica bi rekla "moramo se vidjeti kako rastemo". ■

A NAUČITE OCIJE

medicinskih uređaja te priprema za intervencije. Nakon svake izvršene intervencije slijedi popunjavanje opreme i ispisivanje medicinske dokumentacije. Nakon odrađene smjene popunjava se list primopredaje službe za medicinske tehničare i kratko prokomentira protekli dan. Ponekad se odvija sve tako brzo da

S obzirom na posao koji obavljate i smjene koje odrađujete, je li Vam teško uskladiti poslovni i privatni život?

Rad u hitnoj službi za mene nije samo privređivanje za život nego je način života. Jasno da zbog takvog odnosa obitelj trpi. No navikli su se i podržavaju me.

“Volim raditi dinamične poslove i volim raditi nešto što je mjerljivo, gdje se jasno vidi rezultat. Kada radite reanimaciju ili ste uspjeli ili niste, dakle rezultat je vrlo brzo vidljiv.

NASTAVLJEN EDUKACIJSKI PROGRAM HZHM-a

Iako djeluje realno, sve ovo događa se kao jedan od scenarija nesreće na radionici zbrinjavanja ozlijeđene osobe kojom je, između ostalih, u siječnju ove godine u Donjoj Stubici nastavljen edukacijski program Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu. Od početka 2013. do zaključenja ovog izdanja Hrvatski zavod za hitnu medicinu proveo je 15 edukacija u okviru Projekta unaprjeđenja hitne medicinske službe i investicijskog planiranja u zdravstvu. Za djelatnike bolničkih odjela hitne medicine održano je pet edukacija, dok ih je devet održano za djelatnike izvanbolničke hitne medicinske službe i to posebno za vozače, a posebno za liječnike te medicinske sestre i tehničare.

EDUKACIJU ZAVRŠIO 1.171 DJELATNIK

Hrvatski zavod za hitnu medicinu prepoznao je važnost educiranja i stalnog usavršavanja djelatnika te je, u suradnji s Ministarstvom zdravlja, osmislio i organizirao edukacijske programe za djelatnike hitne medicinske službe, u obliku prezentacija,

SUSTAVNA TEMELJ USPJEŠNOSTI

mr. sc. **Fred Zeidler**,
dr. med.

Zoran Aman

Zoran Vidović

predavanja, seminara, trening radionica i sl., kroz koje je od listopada 2011. prošao čak 1.171 djelatnik.

Osnova edukacijskog programa je davanje i usvajanje specifičnih znanja te razvijanje vještina kako bi se unaprijedilo zbrinjavanje hitnih pacijenata, ali i olakšalo stresan posao hitnjacima. Pritom, polaznici edukacije, zahvaljujući unaprijed osiguranim sredstvima, za ovo usvajanje znanja i vještina ne plaćaju nikakvu naknadu te im se propisana literatura dostavlja u matični Zavod ili bolnicu, ovisno gdje su zaposleni.

Koliko su edukacijama zadovoljni polaznici, a koliko instruktori i voditelji te što misle općenito o reorganizaciji hitne medicinske službe provjerili smo na tečaju namijenjenom vozačima koji se održao u Opatiji 14. i 15. ožujka 2013.

EDUKACIJA DOPRINOSI TIMSKOM ZBRINJAVANJU PACIJENTA

Kao djelatnici županijskih zavoda za hitnu medicinu i članovi tima izvanbolničke hitne službe, vozači su dužni poznavati temeljne hitne medicinske postupke i opremu. To znanje omogućuje im profesionalnu sigurnost i zaštitu te uvelike doprinosi tmskom zbrinjavanju hitnog pacijenta.

"Iako smo bili relativno strogi, svi polaznici uspjeli su zadovoljiti mi-

nimalne kriterije koji se postavljaju pred jednog takvog člana tima hitne medicinske službe", rekao nam je voditelj edukacije mr. sc. **Fred Zeidler**, dr. med. Dodaje kako polaznici edukacija dolaze s dobrim predznanjem, te da je "očito kako su barem neki od polaznika, ako ne većina, već prolazili slične edukacije". Lako je moguće da su te edukacije vodili liječnici ili medicinski tehničari koji su već prošli edukacije Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu, ističe doktor Zeidler te naglašava da se "na taj način, po principu snježne lopte, pokušava znanje stečeno na edukacijama dalje reproducirati u njihovim službama". Općenito pozdravlja edukacije, kako za vozače tako i za liječnike te medicinske sestre i tehničare, jer je, kako kaže, "ovo jedan od prvih pokušaja da se te ljude u ičemu sustavno i standardizirano educira".

VOZAČI SADA MOGU PRUŽITI VEĆU SKRIB PACIJENTU

Prvostupnik sestrinstva i instruktor na tečaju **Zoran Aman** iz Splita smatra da se reorganizacijom hitne medicinske službe "zaista revolucionarno krenulo u promjene rada" te da su edukacije "generalni pokret i pomak unaprijed". Polaznici na edukacije dolaze s različitim predznanjem, no svi pročitaju propisanu literaturu, naglašava Aman koji nam je ujedno otkrio da su vozačima naj-

HITNA MEDICINSKA SLUŽBA

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA HITNU MEDICINU

Zdravko Presečki

Vinko Milovac

EDUKACIJA

HITNE MEDICINE

Medicinska prijavno-dojavno jedinica zaprimila je poziv o naletu motociklista na biciklista. Tim hitne medicinske službe žurno izlazi na intervenciju, biciklist je u nesvijesti. Mjesto na kojem se dogodila nesreća je sigurno. Anamneza pacijenta koji nepomično leži na cesti je nepoznata. Tim hitne požurio se obaviti prvi pregled i odmah mu stabilizira glavu i vrat rukama...

draže radionice s manualnim vještinama poput imobilizacije kralježnice. Splitska Hitna, doznajemo, i ranije je provodila edukaciju svojih djelatnika, a da sustavno održavaju korak s napredcima u hitnoj medicini potvrđuju i brojne nagrade s međunarodnih natjecanja, doznajemo od tehničara Amana. Ipak, "reorganizacijom se promijenio način razmišljanja svih djelatnika tima koji se trude biti što bolji u svom djelokrugu rada, ali i pomoći drugome kako bi zajednički rezultat u skrbi za pacijenta bio što bolji" tvrdi Zoran Aman.

Njegov kolega iz Zavoda za hitnu medicinu Splitsko-dalmatinske županije, prvostupnik sestринства **Zoran Vidović** povjerio nam je da je jedva dočekao da krene reorganizacija te da se "pomaci svuda vide, a posebno na terenu". "Radionice su odlično organizirane i maštovite. Ljudi zaposleni u ovoj službi jedva su čekali da krene nešto ovog tipa i zbilja su željni edukacija jer ranije nisu imali prilike dobiti takvu razinu znanja i vještina. Ovdje dobivaju ono po što su došli," rekao je Vidović.

"Iako su neki govorili da su vozači neki likovi u plavim radničkim odjelima, iznimno mi je drago što se pokazalo obrnuto – da su to ljudi s dugim nizom godina u hitnoj medicini koji jednostavno do sada nisu imali mogućnosti edukacije i koji su bili svrstavani u neki drugi red jer nisu zdravstveni djelatnici", nadovezao se liječnik splitske Hitne **Jakov Aranza**. Dodaje da su vozači "ovim tečajevima puno dobili te da su u praksi postali jednako vrijedni članovi tima koji sada, u suradnji s liječnikom, mogu pružiti puno veću skrb pacijentu". Iako su tečajevi dugotrajni i naporni, doktor Aranza smatra da su pun pogodak i da već luče rezultate. Djelatnici županijskih zavoda na njih dolaze "s velikim entuzijazmom i u evaluacijama tečajeva umjesto primjedbi zapravo nam daju pohvale i izražavaju žal što tečaj ne traje još koji dan". Reorganizacijom hitne medicinske službe je općenito zadovoljan, no ističe da Splitu nedostaje objedinjeni hitni bolnički prijem.

Jakov Aranza

Stjepan Kosec

VOZAČI: NOVA ZNANJA I VJEŠTINE ĆE NAM OLAKSATI POSAO!

Bez obzira na godine iskustva u radu hitne medicinske službe, polaznici opatijske edukacije su pokazali velik interes za edukaciju te smatraju da će im stečena znanja pomoći u daljnjem radu i izazovima svakodnevnog posla. "Svaka čast knjizi, to pročitaš i projuřiš, ali praktični rad je jako bitan budući da sve to radimo na pacijentima" rekao nam je **Stjepan Kosec** koji već 26 godina radi u hitnoj službi u Zaprešiću. Dobar utisak edukacija je ostavila i na **Vinka Milovca** koji 25 godina radi u zadarskoj hitnoj službi, a posebno ga se dojmila radionica održavanja života kod djece kojoj će od sada "prilaziti s manje straha i treme". Edukacijom su zadovoljni i vozači najmlađe hitne u Hrvatskoj, doznajemo od **Zdravka Presečkog** koji nepunu godinu dana radi u Zavodu za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije. **Mario Dobranić**, zaposlen u ispostavi Novska Zavoda za hitnu medicinu Sisačko-moslavačke županije

EDUKACIJA

veoma je zadovoljan reorganizacijom, naročito zato što mu se pružila prilika dodatnog usavršavanja. "Na tečajevima se može puno naučiti, a nova znanja i vještine će mi svakako olakšati svakodnevni posao!"

Damir Mrle iz ispostave delničke Hitne oduševljen je radionicom reanimacije i asistencije pri imobilizaciji kralježnice i zdjelice, dok njegov kolega iz ispostave Hitne Umag, **Edvard Jamnik**, smatra da su sve radionice jednako vrijedne jer se sa svim tim susreće na terenu. "Iako se u našoj ispostavi često održavaju edukacije, mislim da bi one trebale biti i češće jer medicina stalno napreduje, a i s vremena na vrijeme neke stvari zaboraviš" drži Jamnik i dodaje da je u radu hitne službe "super što ne radiš stalno s istim osobama jer svatko ima neki svoj drugačiji pristup pa od svakog kupiš ono najbolje i težiš savršenstvu iako ono, nažalost, ne postoji". Iako smatra da se još nisu svi uhodali, reorganizacijom hitne medicinske službe je zadovoljan jer se konačno zna što je čiji posao.

Damir Mrle

Edvard Jamnik

Branko Veveglavac

Mario Lovrenčić

Ivan Crnčić

Vjekoslav Kerčan

Josip Žužić

Krste Maloča

POLAZNIKE ODUŠEVILA SUSRETLJIVOST PREDAVAČA

Branka Veveglavca iz Šibenika oduševila je susretljivost predavača: "Sve radionice su mi interesantne, a najviše mi se svidjela atmosfera, predavači su stvarno strpljivi i nisu uštogljeni!"

Timski rad osvojio je **Maria Lovrenčića** iz Zavoda za hitnu medicinu Karlovačke županije, dok se **Ivanu Crnčiću** iz ispostave Krk Zavoda za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije najviše dojmio rad s ferno-nosilima i vakuum madracom. "Sa svim sam već radio, ali ovo mi je prva edukacija i ova znanja će mi sigurno pomoći u radu jer sad znam da znam bazu koju ću lako primijeniti na terenu" rekao je Crnčić.

Njegov kolega **Damir Mikuličić** želio bih da se edukacije održavaju svake godine te da svi djelatnici prije turističke sezone obnove stečena znanja. Posebno je zadovoljan predavačima za koje kaže da imaju "dobar pristup" te da se vidi da su "ljudi od posla, a ne iz ureda". Od radionica ga se najviše dojmila asistencija pri pre-

gledu ozlijeđene osobe.

"Zadovoljan sam edukacijom, mada moram napomenuti da se u zadnje vrijeme i na razini naše županije često organiziraju edukacije što je pozitivno", rekao nam je **Vjekoslav Kerčan** koji je u 13 godina rada u ispostavi Rovinj Zavoda za hitnu medicinu Istarske županije, kako sam kaže, "prošao i vidio sve i svašta, sito i rešeto".

REANIMACIJA DJECE NAJZANIMLJIVIJA RADIONICA

Krste Maloča iz ispostave kninske Hitne je, doznajemo, više nego zadovoljan edukacijom. "Nama ova edukacija puno znači i pomaže u poslu jer nismo medicinske struke. Ja sam vozač, instruktor i mehaničar, ali puno stvari me zanima i na terenu uvijek ispitujem liječnika. A sad ću ja njima predavati", našalio se Maloča. Iako nije mogao izdvojiti nijednu radionicu, Maloča smatra da bi se reanimacija trebala češće vježbati jer "ako ljudi to ne rade i nitko im neće pokazati, te vještine se zaborave".

HITNA MEDICINSKA SLUŽBA

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA HITNU MEDICINU

Damir Mikuličić

Vlado Lesić

Tihomir Grošinić

Ante Perić

Miroslav Pernjek

Nikola Keretić

A da je reorganizacijom hitne medicinske službe usluga pružanja hitne medicinske skrbi poboljšana za sto posto smatra **Vlado Lesić** koji šest godina radi u ispostavi Duga Resa karlovačkog županijskog zavoda. Iako su u njihovom Zavodu interne edukacije česte, Lesić drži da je "dobro s vremena na vrijeme ponoviti neke stvari". Na edukaciji ga se posebno dojmila radionica oživljavanja djece jer kako je rekao: "I sam imam dvoje, a i mislim da oko hitnih postupaka s djecom nikad ne bi trebalo biti nedoumica ili nepoznanica".

Nepunih godinu dana u ispostavi Sveti Ivan Zelina za hitne pacijente Zagrebačke županije brine se **Tihomir Grošinić** kojem su sve radionice bile zanimljive i dinamične. "Sve me interesira jer su manje-više sve to situacije s kojima se svakodnevno susrećem na terenu, a kako nisam dugo u Hitnoj, svakako će mi ova edukacija pomoći u daljnjem radu" povjerio nam je Grošinić. Njegov kolega iz Samobora, **Josip Žužić**, već 28 godina radi u sustavu hitne medicine, a na edukaciji mu se najviše svi-

djelo upoznavanje s novom opremom i njezino korištenje.

Isto toliko godina staža ima i **Ante Perić** iz zadarske Hitne koji smatra da je edukacija "jako dobra i ta znanja i vještine će mi vjerojatno pomoći da pomognem nekom drugom bolje nego što sam to dosada radio". Razliku u funkcioniranju hitne medicinske službe otkada je započela reorganizacija Varaždinci **Nikola Keretić** i **Mladen Hohnjec** nisu primijetili. Ipak, zamijetili su da se edukacijama Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu nastoje standardizirati hitni medicinski postupci.

Miroslava Pernjeka iz ispostave Donja Stubica dojmila se radionica oživljavanja djece. Smatra da će se sada na terenu s nekim hitnim postupcima lakše snalaziti, a budući da Krapinsko-zagorska županija dosada nije imala hitnu službu, Pernjek je s reorganizacijom iznimno zadovoljan. "Čekali smo godinama da dobijemo hitnu, to je puno kvalitetnije za nas jer sada je cijeli teren pokriven i uvijek možeš dobiti pomoć", zaključuje

Jure Papić

Miroslav Pernjek.

"Kratko sam vrijeme u Hitnoj, pa je meni sve novo i dobro" priznao nam je **Jure Papić** iz ispostave Senj Zavoda za hitnu medicinu Ličko-senjske županije. Ipak, najviše mu se sviđela radionica s kacigom jer, ističe Papić, "naš teren je takav da puno radimo s motoristima". ■

Opatijska edukacija okupila je 30 vozača iz Istarske, Karlovačke, Krapinsko-zagorske, Ličko-senjske, Primorsko-goranske, Sisačko-moslavačke, Šibensko-kninske, Varaždinske, Zadarske i Zagrebačke županije, a završila se provjerom znanja polaznika. Kroz interaktivne radionice proveli su ih voditelj mr. sc. Fred Zeidler, dr. med., i instruktori Zoran Aman, bacc. med. techn., Jakov Aranza, dr. med. Samir Ćoralčić, bacc. med. techn., Ileana Lulić, dr. med., i Zoran Vidović, bacc. med. techn. Za svakog sudionika Hrvatski zavod za hitnu medicinu osigurao je primjerak *Priručnika za vozače hitne medicinske službe* koji, pregledno i praktično, opisuje temeljne hitne medicinske postupke.

“Velebit je prekrasan po cijeloj svojoj dužini. Toliko je divan da čovjek uvijek vapi za njim.

LJUDI

Berislav Banek

Rođeni Zagrepčanin, liječnik Berislav Banek, nakon napornih smjena u hitnoj medicinskoj službi sivi asfalt mijenja planinama. Ovim rekreativnim sportom bavi se od najranije mladosti i taj mu je sport protuteža stresnoj 'hitnjačkoj' stvarnosti

RAD U HITNOJ L PLANINARSTVO

Liječnik ste u Zavodu za hitnu medicinu Grada Zagreba, koliko dugo se bavite ovim poslom?

Radim u Zavodu za hitnu medicinu Grada Zagreba kao liječnik na terenu već 35 godina. Neprekidno tamo. Za hitnu medicinu odlučio sam se stjecajem okolnosti. Naime, u ono vrijeme sam još kao student, preko student servisa, radio kao nosač i kao bolničar u hitnoj pomoći. Potom sam se nakon završenog staža u Koprivnici tu i zaposlio. Zapravo nisam imao sreće (smijeh)! Tada ste teško ili nikako mogli dobiti specijalizaciju normalnim putem pa sam ja ostao u Hitnoj.

Što ste htjeli specijalizirati?

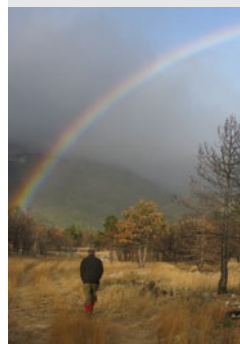
Htio sam kirurgiju. Da sam htio nešto drugo možda bih i dobio, no ja sam odugovlačio i eto me 35 godina u hitnoj službi. Hitna medicina od početka do kraja.

Vaš posao je izuzetno težak i odgovoran.

Posao je svakim danom sve teži što je čovjek stariji. Ali kad se naučite na rutinu u svom poslu, kad pokušate raditi i dadeite najbolje od sebe tada ništa nije teško. U hitnoj službi ima nekih specifičnih poslova koje ne može raditi svatko, recimo rad na telefonu. To je težak posao i meni je to izuzetno teško raditi. Rad u hitnoj službi fizički zna biti težak jer je to zapravo zamoran posao, umara čovjeka, pa morate biti u nekakvoj fizičkoj kondiciji. Čim je čovjek u boljoj fizičkoj kondiciji lakše je i raditi ovaj posao.

Zaljubljenik ste u i fotografiju?

Volim fotografirati prirodu. Povremeno se javim na neke planinarske izložbe gdje mi, opet povremeno, objave neku fotografiju. Međutim, prema mom mišljenju i te fotografije su danas, nažalost, otišle u krivom smjeru budući da se sve obrađuje u photoshopu i to više nije ona realna slika koju čovjek doživljava u prirodi.

Možemo li uskoro očekivati izložbu Vaših fotografija?

Ma ne, imam kolekciju od preko deset tisuća fotografija u digitalnom obliku te iz analognog doba još nekih desetak tisuća. Ali upravo zbog učestalog photoshopiranja fotografija ne kanim se više javljati na nikakve izložbe.

Zaljubljenik ste u prirodu i aktivno se bavite planinarstvom. Održavate li tako kondiciju?

Rekreativno se bavim nogometom, ali da, kondiciju ipak održavam svojim najdražim hobbijem – planinarstvom.

Jeste li član nekog planinarskog društva? Koliko dugo?

Kada je 1995. osnovan Planinarski klub Hrvatskog liječničkog zbora odmah sam se u njega učlanio i od samih početaka sam u predsjedništvu. Dugo sam bio dopredsjednik, a otprilike pet godina sam predsjednik kluba. Osim što sam aktivni plani-

nar, angažiran sam i raznim planinarskim aktivnostima sa udrugama koje okuplja Hrvatski planinarski savez. Puno surađujem s Planinarskim savezom Zagreba te sam, prije pet godina, suorganizirao pohod na Medvednicu-Sljeme "Tragom prvog izleta Hrvatskog planinarskog društva na Sljeme" koji je bio 3. lipnja 1875. Moram napomenuti da to nije bio prvi pohod, prvi je bio na Samoborsko gorje, to je drugi službeni pohod ili prvi na Sljeme. Ove godine ponovo organiziramo veliki pohod na Sljeme, a u organizaciju se uključilo desetak planinarskih društava iz Zagreba, a doći će i planinari iz ostalih dijelova Hrvatske.

“Rekreativno se bavim nogometom, ali kondiciju ipak održavam svojim najdražim hobijem - planinarstvom.

27

AKŠI JE UZ

PLANINARSKI KLUB HRVATSKOG LIJEČNIČKOG ZBORA IMA SVOJU STAZU NA SLJEMENU

Koje su još aktivnosti Vašeg planinarskog društva?

Naše planinarsko društvo je na Medvednici izmarkiralo jednu planinarsku stazu koja vodi iz Gračana prema bivšem sanatoriju na Brestovcu. S obzirom na to gdje vodi te da samo mi klub liječnika-planinara nazvali smo ju Liječnička planinarska staza. Dio puta prolazi klancem kojim teče potok čineći brojne kaskade, jezera i male slapove. U tom dijelu ne postoji uhodana planinarska staza već svaki prolaznik mora naći svoj smjer. Svake godine na Dan društva, krajem travnja, organiziramo pohod tom stazom i svima koji dođu mjerimo tlak na kraju puta da se vidi da

smo mi liječnici i da smo aktivni u planinarstvu. Naravno, gore ih i po-častimo. Također, održavamo još tri planinarske staze na Medvednici: stazu iz Gračana na Sljeme preko Jelačić placa, stazu iz Kraljevog vrha do Krumpirišta i spojnu stazu Tunel - Leustekov put.

Bavite li se planinarstvom vikendom-rekreativno ili se odvažite i na neke duže ekspedicije?

Na planinarenje se ide kad se može. Ljudima koji rade od ponedjeljka do petka to su vikendi, ali moj posao je specifičan, radimo u ritmu, tako da ne mogu baš svaki vikend u planine. Zato

HITNA MEDICINSKA SLUŽBA

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA HITNU MEDICINU

svoje izlete moram planirati, a za one veće uzeti godišnji odmor. Ne idem na duže ekspedicije, uglavnom sam orijentiran na Hrvatsku i obližnje države, poput Slovenije i Bosne i Hercegovine.

Najviši vrh koji ste osvojili je...?

Triglav.

Koja Vam je najdraža planina u Hrvatskoj, a koja Vam je ostala u najljepšem sjećanju?

Najdraža - Velebit! Velebit je prekrasan po cijeloj svojoj dužini. Toliko je divan da čovjek uvijek vapi za njim. No, u najljepšem sjećanju ostala mi je Vranica u Bosni. Ta planina izgleda kao jedna velika livada, a s vrha "puca" prekrasan pogled na sve strane. Bili smo tamo u lipnju pa nas je i vrijeme poslužilo i siguran sam da ćemo ići opet.

Želite li osvojiti neki svjetski poznati vrh?

Znate, želje i mogućnosti nisu isto. Nisam alpinist, hodam tamo gdje je čvrsta noga, naravno, ako postoji neki zahtjevniji uspon uz stijenu, popnem se. Nemam želju osvajati vrhove, no želio bih otići na trekking na Himalaju. Trekking nije kao planinarenje, hoda se normalnim usponom, na izvjesnim visinama. No ne znam bi li mi organizam to sada dopustio!

Velebit

“Planinari su uglavnom zdravija populacija koja nije sklona nekim bolestima, ali uobičajene su ozljede gležnja ili iskakanja koljena, ništa veće.

LJUDI

Berislav Banek

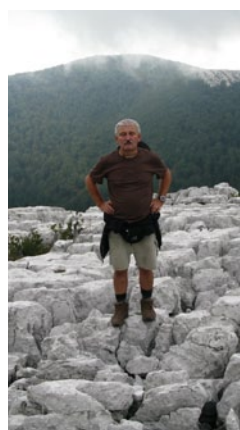
Jeste li imali neki bliski susret sa zmijama i bojite li ih se?

Sa zmijama?! Pa zmije su sastavni dio prirode. Jednom sam čak i slikao poskoka na grani iznad planinarske staze. Ali ne, ne bojim ih se. Smatram da se čovjek boji zmija zato što su mu nepoznate, no susret s tim životinjama nije strašan.

Dobro, s obzirom da ste liječnik sigurno nosite neki protuotrov u torbi?

Ne, ne nosim protuotrov. Nekad sam ga nosio, ali sam gore shvatio da je to potpuno iluzorno. Naime, korištenje zmijskog protuotrova u planini može biti opasnije od samog zmijskog ugriza (radi moguće serumske bolesti). Serum je termolabilan i mora se čuvati u hladnjaku. Teško mi je napamet reći statističke podatke, ali otprilike niti 20 posto otrovnica kad ugrize ne unese otrov, a ako ga i unese većina otrovanja može se samo simptomatski liječiti. Prema tome, neke stvari nije dobro poduzimati. Na kraju krajeva, postoje mobiteli i

Samarske stijene

Gorska služba spašavanja pa se sve, osim ako se ne nalazite u nekoj rupi bez signala, može riješiti. Češći su slučajevi zmijskog ugriza u okućnici nego na planini. Planinar gleda kud hoda pa vidi zmiju i zaobiđe ju.

A je li bilo avantura s medvjedima?

Mislim da su sve te priče s medvjedima, pa i na Velebitu, manje-više samo priče. Ipak, jednom sam na dvodnevni izlet na Velebit vodio cijelu svoju smjenu hitne pomoći pa nam se na cestu ispred auta iskotrljao mali medvjed, no nismo ga uspjeli slikati. Na Velikoj Kapeli iznad Mrkoplja prema Matić poljani, također iz automobila, vidio sam dva medvjeda dok su prelazila preko šumske ceste. Stali smo i slikali ih. No na planinarskoj stazi ih je teško susresti jer izbjegavaju ljude, dnevno pređu radijus od 40 kilometara, a ljude napada jedino ženka ukoliko su u blizini mladi kako bi ih zaštitila.

Jeste li ikad bili primorani koristiti svoje medicinsko znanje na planini?

Uvijek je bilo nekakvih ozljeda, a pomogao sam onoliko koliko sam mogao. Planinari su uglavnom zdravija populacija koja nije sklona nekim bolestima, ali uobičajene su ozljede gležnja ili iskakanja koljena, ništa veće. Davno nam se na jednom izletu dogodilo da je jedna planinarka doživjela epileptični napad, no srećom sve smo uspjeli riješiti i prebaciti ju u gospićku bolnicu. Medicinsko znanje obično koristim tako da ga prenosim na tečajevima za vodiče i planinarskim školama.

Novi Zeland

Pročitala sam negdje da ste posjetili Novi Zeland. Jeste li i tamo imali priliku baviti se svojim hobijem?

Mnogo sam hodao, ali nisam planinario u klasičnom smislu budući da smo bili u posjeti prijateljima koji žive na Sjevernom otoku. Sve planinarske destinacije nalaze se na Južnom otoku ili na južnom dijelu Sjevernog otoka, međutim, u blizini Aucklanda ima mnogo zaštićenih parkova prirode koji su brdoviti i imaju izgrađene šetnice. Prijatelji nas zovu da opet dođemo, pa ako se ponovo odvažim na 24-satno putovanje svakako ću posjetiti i planinarske destinacije.

Što Vas se dojmilo na tom putovanju?

Novi Zeland je zemlja iz bajke. Za turiste je to zemlja snova jer se stvarno ima što za vidjeti na baš svakom milimetru prostora – od prekrasnih krajolika, livada, tropskih odnosno subtropskih šuma, dugačkih plaža do muzeja. Na jednom mjestu vidio sam pješčanu pustinju, ne veliku, možda površine od dva/tri kilometra kvadratna, a oko nje je sve zeleno i živo. Nevjerojatno i prekrasno. ■

Vranica

U SUSTAVU HITNE MEDICINE

2.822

ZAPOSLENIKA!

Pokretanjem reorganizacije hitne medicinske službe u Hrvatskoj počeli su se, između ostalog, sustavno pratiti podaci o broju zaposlenih te podaci o opremi i vozilima u sustavu hitne medicine. Prema statistikama kojima raspolaže Hrvatski zavod za hitnu medicinu ukupan broj zaposlenih u 21 županijskom zavodu za hitnu medicinu je 2.822

U županijskim zavodima zaposleno je ukupno 627 liječnika, a od tog broja njih 107 su specijalisti hitne medicine. Najveći broj specijalista hitne medicine, njih 69, ima 20 do 24 godine radnog iskustva. Od 15 do 19 godina staža ima njih 29, a od 10 do 14 godina rada skupilo je devet specijalista. Doktora medicine bez specijalizacije u hitnoj službi Hrvatske zaposleno je 520, a najveći broj od 362 liječnika ima do četiri godine radnog iskustva. Njih 70 ima od 5 do 9 godina iskustva u radu, dok 35 doktora medicine ima 10 do 14 godina staža. Preko 15 godina radnog iskustva ima ukupno 53 liječnika. Najveći broj specijalista hitne medicine, njih 35, zaposleno je u Zavodu za hitnu medicinu Grada Zagreba, a slijedi ga Zavod za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije s 18

te Zavod za hitnu medicinu Istarske županije s 15 zaposlenih specijalista hitne medicine. Zavod za hitnu medicinu Splitsko-dalmatinske županije ima šest specijalista hitne medicine, a uz njih o njihovim hitnim pacijentima brine čak 88 liječnika, pa Splitsko-dalmatinska županija prednjači po broju zaposlenih liječnika. Ukupno 1.322 medicinskih sestara i tehničara zaposleno je u županijskim zavodima za hitnu medicinu i to 1.199 sa završenom srednjom školom, 121 prvostupnik te dvoje diplomiranih. Najveći broj medicinskih sestara odnosno tehničara, njih 479, ima do četiri godine radnog iskustva, dok 293 ima od 20 do 24 godine staža. U sustavu su i 873 vozača izvanbolničke hitne medicinske službe, od čega je 271 vozač kilometražu skupljao od 20 do 24 godine, a

627
liječnika

1.322
medicinskih
sestara i
tehničara

873
vozača

181 ima manje od pet godina radnog iskustva.

Statistike Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu pokazuju i da broj zaposlenih po spolu ide u korist muškarcima. Naime, od 2.822 djelatnika u sustavu - 1.706 su muškarci. Jedina županija s većim brojem zaposlenih žena je Šibensko-kninska. Odnos snaga žena - muškarac u toj županiji je 33 naprama 26. Njezin primjer slijedi Zavod za hitnu medicinu Krapinsko-zagorske županije u kojoj su žene gotovo jednako zastupljene kao i muškarci, međutim, muškaraca je u tom Zavodu i dalje za tri radna mjesta više nego žena.

Vozni park hitne službe u Republici Hrvatskoj ima 400 vozila, a u sustavu imamo i 399 defibrilatora, 169 ventilatora, 175 EKG aparata te 298 aspiratora na električni pogon. ■

HRVATSKI ZAVOD
ZA HITNU MEDICINU

www.hzhm.hr